

Wpisany przez Rami Abramowicz - TelAviv, Izrael
Sobota, 07 Maj 2022 07:15 -

Rok 1985 można uznać za rok przełomowy w działalności Związku Religijnego Wyznania Mojżeszowego w Polsce. W grudniu 1984, po wielu latach przerwy, powołano na Związkowym Zjeździe Kongregacyjnym Zarząd Główny Z.R.W.M. w Polsce. Stał się on rzeczywistym, kolegialnym organem naszej instytucji. Przyjęty na pierwszym posiedzeniu Zarządu tryb pracy, zakładający regularne comiesięczne spotkania robocze z fakultatywnym udziałem członków Komisji Rewizyjnej oraz posiedzenia Prezydium, zwoływane w miarę potrzeby, był rygorystycznie przestrzegany w ciągu całego minionego 1985 roku

i jest przestrzegany nadal, w roku 1986. W posiedzeniach Zarządu uczestniczyli wielokrotnie konsultanci i rzeczoznawcy, goście z Urzędu do Spraw Wyznań, z Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce, z Żydowskiego Instytutu Historycznego oraz z innych instytucji. Szczególnie cenna dla Związku była obecność Dyrektora Departamentu do Spraw Wyznań, p. Tadeusza Dusika oraz przedstawiciela Komitetu Pomocy Żydom — American Jewish Joint Distribution Committee — dr Akiwy Kohane. Reprezentowanej przez niego placówce Związek nasz zawdzięcza pomoc finansową i charytatywną. Obecność i działalność wyżej wymienionych osób była dla Związku inspirująca a ich rady wpłynęły na owocność obrad i decyzji.

Prace Zarządu koncentrowały się wokół zagadnień związanych z troską o zapewnienie możliwie najlepszych warunków kultywowania życia religijnego, wokół działalności opiekuńczej i organizacyjno-porządkowej, wokół spraw dotyczących remontów, konserwacji i renowacji obiektów kultu oraz wokół troski o ocalenie od zniszczenia istniejących cmentarzy żydowskich.

Jeśli chodzi o życie religijne, skupiało się ono — jak zawsze w latach powojennych — w synagogach i domach modlitw. Nabożeństwa zarówno sobotnie i świąteczne — odbywały się z

Wpisany przez Rami Abramowicz - TelAviv, Izrael
Sobota, 07 Maj 2022 07:15 -

zachowaniem wszystkich wymogów rytuału. Niestety, nawet w Warszawie, z trudnością udawało się na nich zgromadzić wymagany minjan. Przyczyna tego stanu rzeczy tkwi w starzeniu się naszej społeczności (przeciętna wieku uczestników modłów wynosi około 65 lat) i w rozproszeniu. W nabożeństwach bardzo często uczestniczyli wyznawcy innych religii oraz przybywający z wizytą do kraju przodków goście. Po nabożeństwach, w pomieszczeniach przysynagogałnych lub w stołówkach, odbywały się kidusze, na które zapraszano wszystkich uczestników nabożeństw, bez względu na wyznanie i płeć. Szczególnie uroczysty charakter miały wieczory paschalne — sedery oraz spotkania z okazji świąt Chanuka i Purim. Na antenie Polskiego Radia były emitowane, przygotowywane przez Związek, audycje religijne nadawane w wigilię świąt: Pesach, Szawuot, Rosz Haszana i Jom Kippur.

By umożliwić wiernym skrupulatne przestrzeganie rytuału, zaopatrywano wyznawców religii na terenie kraju w przedmioty kultu (modlitewniki, szaty modlitewne i inne akcesoria) oraz w kalendarzyki religijne (wydawane co roku przez Związek) rozdzielając je centralnie tj., rozsyłając z Warszawy. Przedmioty kultu Związek otrzymał jako dary z American Jewish Joint Distribution Committee. Z tego samego źródła pochodzą żywnościowe produkty koszerne i maca. Mięso koszerne sprzedawano w jatkach na ogólnie obowiązujących zasadach, tj. na zaopatrzeniowe kartki. Za macę pobiera się symboliczne opłaty, a rencistom i emerytom daje się ją bezpłatnie (2 kg macy i kg mąki macowej). Warto zauważyć, że w rytualnych kuchniach, istniejących przy kongregacjach wydano w 1985 r. około 70 000 bezpłatnych obiadów, przy czym z posiłków korzystali nie tylko Żydzi.

Ważnym elementem działalności charytatywnej Związku jest zaopatrywanie wiernych w leki.

Władze Związku dostrzegają, że wobec potrzeb nielicznej, starzejącej się, częstokroć osamotnionej i schorowanej społeczności formy i zakres działalności charytatywnej nie są wystarczające. Dlatego w swych zamierzeniach Zarząd zakłada ich systematyczne wzbogacanie i poszerzanie.

Z tych względów przede wszystkim, a także z uwagi na konieczność uporządkowania ewidencji, Zarząd podjął pracę nad ustaleniem liczby osób związanych faktycznie ze Związkiem. W tym też celu opracowano wzór deklaracji członkowskiej i ustalono tryb wydawania legitymacji członkowskich. Przewiduje się, że zostaną one wydane w I połowie 1986 r. Składkę członkowską ustalono w wysokości 200 zł na jedną osobę i 400 zł dla całych rodzin (zbiorczą). Akcji przyjmowania członków i wydawania legitymacji nie należy uważać za zamkniętą i jednorazową.

Wpisany przez Rami Abramowicz - TelAviv, Izrael
Sobota, 07 Maj 2022 07:15 -

Zgodnie z ustaleniami Zarządu przeprowadzono na terenie wszystkich kongregacji oraz w Warszawie spisy inwentaryzacyjne majątku Związku.

Wiele uwagi poświęcono remontom stołówek i magazynów oraz uzupełnieniu wyposażenia kuchni rytualnych. Rozpoczęto przebudowę kuchni rytualnej i stołówki w Warszawie. Tę poważną inwestycję podjęto z inicjatywy Jointu i dzięki finansowemu jego wsparciu. Wykonanie prac nadzoruje osobiście dr A. Kohane. Remontowane pomieszczenia winny zostać oddane do użytku w pierwszej połowie 1986 r. Mają one służyć — między innymi — także zagranicznym i krajowym gościom, którzy z braku kosztownych restauracji w Warszawie, przywożą ze sobą na czas pobytu koszerne produkty. Pragnęliby oni — co wynika z ich wypowiedzi — by Związek mógł im zapewnić przynajmniej jeden koszerne posiłek dziennie. Dzięki remontowi warszawskiej stołówki będzie to niewątpliwie możliwe.

Zarząd zajmował się również — choć z konieczności w ograniczonym zakresie — sprawami dotyczącymi ochrony i konserwacji żydowskich cmentarzy w kraju. Jest to zagadnienie nie proste. Według rejestru sporządzonego przez Urząd do Spraw Wyznań w 1981 r. liczba cmentarzy żydowskich w Polsce wyraża się cyfrą 434. Tymczasem zdaniem konsultanta Związku liczba ta przekracza 600. Ze wspomnianego rejestru wynika, że własnością Związku jest 47 cmentarzy. Z kolei w świetle ustawy z 1972 r. administrowanie obiektami sakralnymi należy do kompetencji poszczególnych związków wyznaniowych, więc także — Związku Religijnego Wyznania Mojżeszowego w Polsce.

Związek nasz jednak, nie posiadając żadnych środków finansowych, które mógłby przeznaczyć na fundusz cmentarny, nie jest w stanie wziąć na swe barki obowiązków wynikających z wymienionej ustawy. Z tych głównie powodów działalność Związku w tym zakresie sprowadzała się do uzgadniania dokumentacji opracowywanych przez Urzędy Miejskie a dotyczących porządkowania i konserwacji cmentarzy, do nadzorowania prac wykonywanych na cmentarzach wytypowanych przez Międzynarodową Komisję do Spraw Cmentarzy Żydowskich w Polsce (m.in. w Górze Kalwarii, Wieliczce, Krościenku, Leżajsku) oraz do troski o porządkowanie kwater oraz nadzorowanie restaurowania nagrobków na cmentarzu warszawskim przy ul. Okopowej. Ta ostatnia działalność prowadzona jest głównie przez Społeczny Komitet Opieki nad Cmentarzami i Zabytkami Kultury Żydowskiej. Na szczególne podkreślenie zasługuje projekt dr S. Weissa, by sporządzić możliwie szybko pełny spis tablic nagrobkowych, znajdujących się na tym zabytkowym cmentarzu.

Zarząd Związku, zdając sobie w pełni sprawę z wagi problemu ochrony cmentarzy żydowskich w kraju, jest zdania, że wszelkie prace konserwatorskie należy zacząć od ustalenia rzeczywistego stanu cmentarnych obiektów i od określenia — kompetentnego — ich wartości

Wpisany przez Rami Abramowicz - TelAviv, Izrael
Sobota, 07 Maj 2022 07:15 -

zabytkowej, a następnie — od stworzenia globalnego programu ich konserwacji. Dopiero wtedy można będzie uświadomić sobie wysokość potrzebnych funduszy i rozpocząć zakrojoną na szeroką skalę akcję ich zdobywania. Akcji tej można wróżyć powodzenie, albowiem sprawa ocalenia naszych cmentarzy leży na sercu nie tylko członkom Związku i nie tylko "obywatelom PRL. Jest ona bliska także tym, którzy mieszkają poza granicami kraju, a których rodziny zamieszkiwały kiedyś w Polsce. Jest bliska osobom prywatnym i instytucjom. Przykładem — fundacja utworzona przez p. S. Nissenbauma, fundacja, dzięki której już dzisiaj prowadzi się prace konserwatorskie5 na cmentarzu bródnowskim w Warszawie.

Słów jeszcze kilka na temat współpracy i kontaktów Związku z władzami PRL oraz z przedstawicielami towarzystw i organizacji żydowskich — krajowych i zagranicznych.

Zarząd jest zapraszany na wszystkie ważniejsze sesje Światowego Kongresu Żydów, Europejskiej Rady Pomocy Gminom Żydowskim oraz na uroczystości o charakterze religijnym odbywane poza granicami Polski. W styczniu 1985 przedstawiciel Zarządu obecny był na posiedzeniu Światowego Kongresu Żydów w Wiedniu, w maju 1985 — na sesji Europejskiej Rady Pomocy Gminom Żydowskim we Florencji oraz wziął udział w uroczystościach 40-lecia wyzwolenia obozów zagłady w Bergen-Belsen. Z kolei w czerwcu 1985 przebywała u nas grupa kierownictwa American Jewish Joint Distribution Committee — W osobach przewodniczącego Jointu p. H. Epplera, wiceprzewodniczącego — p. S. Cohena i osób towarzyszących. W październiku gościliśmy 18-osobową misję Europejskiej Rady Pomocy Gminom Żydowskim z przewodniczącym i dyrektorem — panią N. Goldmann. W grudniu 1985 odwiedziła nasz kraj delegacja Światowego Kongresu Żydów z przewodniczącym p. E. Bronfmanem, wiceprzewodniczącym — p. K. Sultanikiem, dyrektorem — rabinem I. Singerem i sekretarzem — p. E. Steinbergiem. Ostatnią tę delegację przyjął również Przewodniczący Rady Państwa PRL i inni przedstawiciele władz państwowych. Złożyła ona także wizytę w synagodze Nożyka w Warszawie oraz spotkała się z członkami naszego Związku, z reprezentantami TSKŻ i ŻIH-u.

Wpisany przez Rami Abramowicz - TelAviv, Izrael
Sobota, 07 Maj 2022 07:15 -

Działalność Związku została wysoko oceniona przez władze naszego kraju. Z okazji 40-lecia Manifestu Lipcowego następującym członkom i pracownikom przyznano odznaczenia państwowe:

— Mozesowi Finkelsteinowi, przewodniczącemu Zarządu Głównego ZRWM — Krzyż Kawalerski O.O.P.

Wpisany przez Rami Abramowicz - TelAviv, Izrael
Sobota, 07 Maj 2022 07:15 -

— doc. dr hab. Szymonowi Datnerowi, członkowi Prezydium ZRWM — Krzyż Oficerski O.O.P.

— Annie Kędzierskiej, głównej księgowej Związku — medal 40-lecia PRL.

W powyższym sprawozdaniu przedstawiono w skrócie tylko główne kierunki działalności Zarządu i Związku. Wiele istotnych spraw pominięto, ponieważ ich załatwianie jest w toku.

Opracował: Rami Abramowicz - Hajfa, Izrael